

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2020/718
KARAR NO : 2021/33
KARAR TR : 25/01/2021

ÖZET: Sigortalı aracın u radı ı hasarı ödeyen sigorta irketinin, zararın idarece giderilmesi istemiyle açtı ı davanın, ADL YARGI YER NDE çözümlenmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : A.A.T.Sigorta A.
Vekili : Av. N.E.
Davalı : Bursa Büyük ehir Belediye Ba kanlı ı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkilince sigortalanan 16 plaka sayılı aracı 27/06/2018 tarihinde S.Y.'nın sevk ve idaresinde iken; Bursa Büyük ehir Belediyesinin sorumlulu u altında bulunan mahaldeki beton blo un sigortalı aracın altına çarpması neticesi meydana gelen trafik kazasında a ır ekilde hasarlandı nı, davalı Belediyenin bakım ve gözetim sorumlulu unda bulunan ta it yolunda trafik güvenli i açısından gerekli ve yeterli emniyet tedbirlerinin almamı olması sonucu meydana gelen trafik kazasında davalı idarenin tamamen kusurlu oldu unu, kaza sonucu araçta 5.357 TL hasar tespit edildi ini ve sigortalısına ödendi ini, davalının bakım ve onarımından sorumlu oldu unu ileri sürerek, 5.357 TL hasar tazminatının davalıdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. Adli Yargıda

2. **Bursa 9. Asliye Hukuk Mahkemesinin 28/09/2020 tarihli ve E.2020/66, K.2020/484 sayılı kararı ile,** idarenin hizmet kusuru niteli indeki eylemi sonucu meydana gelen zararlardan dolayı, dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesi gere ince idareye kar ı, idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekti i gerekeçesiyle, HMK 114/1-b ve 115/2 maddeleri uyarınca dava artı yoklu u nedeniyle usulden reddine kesin olarak karar verilmi tir.

3. Davacı vekili bu kez aynı istem ile idari yargı yerinde dava açmı tır.

B. dari Yargıda

4. **Bursa 4. dare Mahkemesinin 02/11/2020 tarihli ve E.2020/865 sayılı kararı ile,** dava konusu uyu mazlı ın 2918 sayılı Kanun'dan do an sorumluluk davalarının adli yargıda çözümlenmesi gerekti i sonucuna ula ılmı , 2247 Sayılı Kanun'un 19. maddesi

uyarınca görevli mahkemenin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulması gerektiği gerekçesiyle, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmeye kadar ertelenmesine karar verilmiştir.

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

5. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenliğini yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, araçları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kurumları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu Kanun'un karayollarında uygulanacağı belirtilmiştir.

6. 2918 sayılı Kanun'un, "Belediye trafik birimleri, görev ve yetkileri" başlıklı 10. maddesi şöyledir:

"(Değişiklik: 18/1/1985 - KHK 245/3 md.; Aynen kabul: 28/3/1985 - 3176/3 md.)

Bu Kanunla belediyelere verilen görevler il ve ilçe trafik komisyonları ve mahalli trafik birimleri ile birlikteliği yapılarak yürütülür.

a) Kurulu

Her belediye başkanlığı bünyesinde, hizmet kapasitesi gözönünde tutularak İçişleri Bakanlığıınca tespit edilecek ölçülere ve genel hükümlere göre, belediye trafik müdürlüğü, emekli ve memurlardan oluşur.

b) Görev ve yetkiler

1. Yapım ve bakımından sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmaktır,

2. Gerekli görülen kavaklara ve yerlere trafik işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmaktır,

3. Karayolu yapısında ve üzerinde yapılacak çalışmalarda gerekli tedbirleri almak, kaldırmak ve denetlemektir,

4. Karayolunda trafik için tehlike teşkil eden engelleri gece veya gündüze göre kolayca görülebilecek şekilde işaretlemek veya ortadan kaldırmaktır,

5. Yol yapısı veya işaretlemeye yetersizlikten dolayı trafik kazalarının vukubulduğu yerlerde, yetkililerce teklif edilen tedbirleri almaktır,

6. Çocuklar için trafik eğitim tesisleri yapmak veya yapılmasını sağlamak,

7. Bu Kanun ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmaktır.

(Ek fıkra: 25/6/1988 - KHK 330/2 md.)"

7. 2918 sayılı Kanun'un, "Karayolları Genel Müdürlüğü'nün görev ve yetkileri" başlıklı 7. maddesi şöyledir:

"Karayolları Genel Müdürlüğü'nün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yapım ve bakımdan sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliğini yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve kaldırmaktır,

b) Tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmektir,

c) (Mülga: 17/10/1996-4199/47 md.)

d) Trafik ve araç tekniğine ait görüş bildirmek, karayolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamaktır,

e) Yapım ve bakımından sorumlu oldu u karayollarında, ç i leri Bakanlı ının uygun görü ü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve i aretlemek,

f) Trafik kazalarının olu nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında, gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırarak,

g) Yapım ve bakımından sorumlu oldu u karayollarında trafik güvenli ini ilgilendiren kav ak, durak yeri, aydınlatma, yol dı ı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya di er kurulu larca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,

h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile i aretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldırarak,

i) (Mülga: 3/5/2006 – 5495/4 md.)

j) (De i ik: 17/10/1996-4199/5 md.) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutana ı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli i lemin yapılması için en yakın trafik kurulu una teslim etmek,

k) (Ek:18/10/2018-7148/14 md.) Bu Kanunun 31 ve 49 uncu maddeleri kapsamında tako raf ve çalı ma-dinlenme süreleri yönünden karayolları denetim istasyonlarında denetim yapmak ve trafik idari para cezası karar tutana ı düzenlemek,

l) (Ek:29/11/2018-7153/9 md.)(5) Otoyolların habitatları böldü ü yerlerde Do a Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlü ünün görü ünü alarak yaban hayvanlarının geçi lerine izin verecek menfez, ekolojik köprü ve benzeri tesisleri yapmak,

m) (Ek:29/11/2018-7153/9 md.)(5) Otoyollarda yaban hayvanlarından kaynaklanacak trafik kazalarını önlemek maksadı ile kafes tel çit yapmak,

n) (Ek:29/11/2018-7153/9 md.)(5) Yaban hayvanlarının muhtemel ya am alanlarının bulundu u bölgelerdeki karayollarında uyarıcı levhalara yer vermek,

o) (Ek:24/12/2020-7261/23 md.)(6) Gürültü eylem planı ve bisiklet master planları göz önünde bulundurularak ve Çevre ve ehircilik Bakanlı ının görü ü alınarak, trafik güvenli inin ve teknik ko ulların sa landı ı mevcut yollarda ve yeni yapılacak olan yapım ve bakımından sorumlu oldu u karayollarının kenarına bisiklet yolu ile gürültü bariyeri yapmak,

p) (Ek:24/12/2020-7261/23 md.)(6) Trafik güvenli inin ve teknik ko ulların sa landı ı yerlerde, banketleri bisiklet eridi olarak i aretleyerek bisiklet ve elektrikli skuter kullanımına uygun hale getirmek,

r) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmı olan yönetmeliklerle verilen di er görevleri yapmaktır.

(Son fıkra Mülga : 28/3/1985 - 3176/16 md.)"

8. 2918 sayılı Kanun'un, 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle de i ik 110. maddesinde u hükme yer verilmi tir:

" leteni veya sahibi Devlet ve di er kamu kurulu ları olan araçların sebebiyet verdi i zararlara ili kin olanları dâhil, bu Kanundan do an sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır"

9. T.C. Anayasası'nın 158. maddesinin üçüncü fıkrası öyledir:

"Di er mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyu mazlıklarında Anayasa Mahkemesinin kararı esas alınır."

B. Yargı Kararları

10. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz ba vuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, u gerekçesi ile anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemi ve iptal istemini oy birli iyle reddetmi tir:

"... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildi i üzere, tarihsel geli ime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemi ve idari uyu mazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danı tay yetkili kılınmı tır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyu mazlı n çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulundu unu söylemek olanaklı de ildir. Ancak, idari yargının denetimine ba lı olması gereken idari bir uyu mazlı n çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. tiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker ki i ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ili kin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülece ini öngörmektedir. tiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildi i gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizli i giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sa lanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldı ı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındı ı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görülece i yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik oldu u anla ılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu eridi üzerindeki araç trafi inden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdi i konusunda bir tartı ma bulunmamaktadır. dare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadı ı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı de ildir. tirazın reddi gerekir..." (Any. Mah.'nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

11. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 25/01/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, dare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesine göre ba vuruda bulunulmu oldu u, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından görev uyu mazlı mın esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

12. Raportör-Hakim Gülen AKAR PEHL VAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ 'nin davada

adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu ve yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüldüğü için ünlüdü.

13. Dava, sigortalı aracın kullanıcısı tarafından hasarı ödeyen sigorta şirketinin, zararın idarece giderilmesi isteminden ibaret bulunan bir rücu tazminat davasıdır.

14. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğini, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibarıyla görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başka bir Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uygulanması zorunlu bir karar mesabesinde değildir.

15. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin iptal edilen kararı gözetilmediğinden, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliğini yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

16. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Bursa 4. Daire Mahkemesinin bahsi geçen kararın kabulü ile, Bursa 9. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 28/09/2020 tarihli ve E.2020/66, K.2020/484 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Bursa 4. Daire Mahkemesinin BAHİS VURUSUNUN KABULÜ ile, Bursa 9. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 28/09/2020 tarihli ve E.2020/66, K.2020/484 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

25/01/2021 tarihinde Üye Ahmet ARSLAN'ın KARAR OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
Mehmet
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Biol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KARAR

darenin kendi kurulu Kanunu'nda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliği ini sağlamak üzere yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletmenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karışık uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşılmadan, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğunun kararına katılmıyorum.

Üye
Ahmet ARSLAN